

N:o 44.

Ank. till Riksd. kansli den 24 mars 1905, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af byggnadstomter vid Lakaträskis järnvägsstation å Djupsjö kronopark i Norrbottens län.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 39) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 25 november 1904 föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att det vid Lakaträskis järnvägsstation belägna, å en af öfverjägmästaren N. Sjöberg upprättad regleringsplan upptagna område om 21,887 hektar af kronoparken Djupsjö i Edefors socken af Norrbottens län måtte från kronoparken afskiljas och med undantag af den mark, som kunde finnas erforderlig för utvidgning af det nuvarande järnvägsområdet, försäljas i enlighet med bestämmelserna i kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen angående försäljning af åtskilliga kronoegendomar m. m. den 23 maj 1902, dock att Edefors församling måtte erhålla företrädesrätt att för en köpeskilling, motsvarande åsatt saluvärde, att betalas kontant vid tillträdet, förvärfva den skoltomt inom stationssamhällets område, som kunde blifva för ändamålet bestämd,

dels ock att köpeskillingarna för tomterna måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefen har i detta ärende till statsrådsprotokollet anført följande:

»Uti en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift har kyrkoherden H. W. Henriksson, å Edefors församlings vägnar, med förmälan, att församlingen fattat beslut om uppförande af en skolhusbyggnad vid den å statsbanan mellan Boden och Gellivare belägna Lakaträskis järnvägsstation inom Edefors socken af Norrbottens län, anhållit om upplåtelse för detta ändamål åt församlingen på villkor, som Eders Kungl. Maj:t tacktes bestämma, af lämpligt område af omkring en hektar å Djupsjö kronopark invid berörda station.

Till följd af härå erhållen nådig remiss har domänstyrelsen den 29 december 1903 afgifvit underdånigt utlåtande och därvid tillika öfverlämnat underdåniga yttranden af vederbörande skogstjänstemän samt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet, hvarefter järnvägsstyrelsen den 30 mars 1904 sig yttrat samt domänstyrelsen den 27 sistlidne september afgifvit förnyadt underdånigt utlåtande och därvid öfverlämnat underdåniga yttranden af vederbörande skogstjänstemän.

Uti underdånig skrifvelse den 29 december 1903 har domänstyrelsen härjämte, med bifogande af handlingar och af öfverjägmästaren Nils Sjöberg upprättad plankarta till tomtläggning för Lakaträskis stations-samhälle, gjort framställning om upplåtelse åt enskilde af ett invid Lakaträskis järnvägsstation beläget område af Djupsjö kronopark. I anledning af denna sista framställning har järnvägsstyrelsen den 30 mars 1904 sig utlåtit, hvarefter domänstyrelsen afgifvit förnyadt underdånigt utlåtande af den 27 sistlidne september.

Af dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Sedan hos domänstyrelsen anmälts, att vid den å Djupsjö kronopark i Edefors socken belägna Lakaträskis järnvägsstation flera personer utan tillstånd bosatt sig å kronoparken, infortrade styrelsen med anledning därpå upplysningar från skogsförvaltningen, som därvid meddelade, att platsen kring stationen vore lämplig till upplåtelse för bebyggande af enskilde och att förutsättningar funnes för uppkomsten af ett stations-samhälle därstädes.

Styrelsen lät med anledning härpå genom öfverjägmästaren Sjöberg upprätta plan för tomtupplåtelser vid nämnda järnvägsstation i enlighet med i liknande fall förut tillämpade grunder. Enligt denna plan skulle,

sedan för järnvägens eventuella behof undantagits ett järnvägen på östra sidan närmast beläget område, bestående af myrmark och innehållande en ytvidd af 3,68 hektar, på kronoparken utläggas till upplåtelse åt enskilde inalles 60 tomtplatser om tillsammans 10,20 hektar och i anledning af den af Edefors församling gjorda framställning ett område af 1,035 hektar för den af församlingen beslutade skola, hvarjämte gator af 12 meters bredd skulle utläggas mellan tomterna samt för andra gemensamma behof, såsom torg m. m., afsättas tre särskilda områden, för hvilka samtliga allmänna ändamål tagits i anspråk en areal af 6,972 hektar; utgörande totalarealen af den mark å ömse sidor om järnvägen och stationsområdet, som af öfverjägmästaren ifrågasatts att för järnvägen reserveras och för stationshällets ordnande upplåtas, tillhopa 21,887 hektar. Enligt hvad öfverjägmästaren meddelat, hafva de hus, som redan blifvit inom området uppförda, vid planens uppgörande, så vidt möjligt varit, inpassats å särskilda tomter.

I fråga om platsens lämplighet för bosättning har öfverjägmästaren meddelat, att ifrågavarande station, belägen 9,6 mil från Luleå, är en bland de större stationerna vid Luleå—Gellivarebanan och utgör naturliga utfartspunkten för byar och hemman utefter en större del af Flarkåns ådal samt såsom kol- och vattenstation säkerligen komme att taga i anspråk betydande arbetskrafter, att kronojägarboställe därstädes anlagts, att terrängen vore gynnsam för bebyggande samt att elfva hushåll redan slagit sig ned omkring stationen.

Öfver den af öfverjägmästaren upprättade planen för platsens bebyggande har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet uti afgifvet yttrande anfört, bland annat, att området invid Lakaträsk's järnvägsstation visat sig begärligt för allmänheten såsom byggnadsplats, hvilket framginge ej mindre af de bosättningar, som därstädes utan därtill i vederbörlig ordning utverkadt tillstånd redan ägt rum, än ock af Edefors församlings beslut om vidtagande af åtgärder för inrättande därstädes af en skola. Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har härjämte föreslagit, att i stationens närhet belägna myrar äfven måtte för uppodling ingå i den ifrågasatta markupplåtelsen.

Domänstyrelsen har för sin del, under framhållande, att den af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande upptagna frågan om å kronoparken i närheten af stationen befintliga myrars upplåtande för odling åt enskilde lämpligast syntes böra ordnas särskildt och utan samband med tomtplatsernas upplåtelse, i underdånighet hemställt; att det af öfverjägmästaren Sjöberg föreslagna området finge afskiljas och, med undantag af hvad som erfordrades för järnvägens behof samt till gator och torg m. m.,

fördeladt i tomter, åt enskilde upplåtas enligt regleringsplan, som af Eders Kungl. Maj:t fastställdes.

Beträffande Edefors församlings ansökan har domänstyrelsen hemställt, att vid fastställande af regleringsplan måtte bestämmas tomt, som församlingen skulle äga lösa för ofvan berörda ändamål.

Järnvägsstyrelsen har icke haft något att erinra mot ifrågavarande förslag utom i hvad detsamma anginge det af öfverjägmästaren Sjöberg föreslagna läget för skoltomten.

Jämlikt nådiga skrifvelsen till domänstyrelsen angående försäljning af åtskilliga kronoegendomar m. m. den 23 maj 1902 har, beträffande till inköpt skogsegendom hörande område, som utan olägenhet för skogs-skötseln anses kunna afyttras och uppenbarligen är eller vid arrendeupp-skattning finnes vara sådant, att för detsamma icke kan påräknas högre arrende än 600 kronor, blifvit bestämdt, att det finge bero af Eders Kungl. Maj:t att efter omständigheterna i hvarje fall förordna, huruvida området borde för kronan bibehållas eller till större eller mindre del försäljas; att, där Eders Kungl. Maj:t funne försäljning af område från inköpt skogsegendom böra äga rum, det finge på Eders Kungl. Maj:t ankomma att för hvarje fall bestämma, huruvida nådiga brefvet den 29 maj 1874, angående försäljning af vissa hemman och lägenheter, eller nådiga brefvet den 25 september 1896, angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, skulle i afseende å sättet och villkoren för försäljningen tillämpas; samt att vid hvarje försäljning därjämte skulle iakttagas de särskilda bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt att, i allmänhet eller i vissa fall, för försäljningen meddela.

I förevarande fall, där Riksdagens särskilda medgifvande erfordras för upplåtelse af ifrågavarande tomter, hvilka omfatta ett mindre område af en staten tillhörig skogsegendom, synes ett sådant medgifvande lämpligen böra afse, att upplåtelserna må äga rum i enlighet med bestämmelserna i nyssnämnda nådiga bref, dock att Edefors församling bör erhålla företrädesrätt att för en köpeskilling, motsvarande åsatt saluvärde, att betalas kontant vid tillträdet, förvärfva den skoltomt inom stationssamhällets område, som blifver för ändamålet bestämd; och torde jag under förutsättning af bifall härtill, framdeles få underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfningsfrågorna om regleringsplan och plats för skoltomt.»

Utskottet har icke haft något att emot förevarande framställning erinra och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 mars 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.